

Malsa ar pēcuhliščanu par pasti:	
ar Peelikumu: par gadu	2 rbl. 35 ūap.
bef Peelikuma: par gadu	1 " 60 "
ar Peelikumi: par ½ gadu	1 " 25 "
bef Peelikuma: par ½ gadu	— " 85 "
<hr/>	
Malsa bef pēcuhliščanu Rīgā:	
ar Peelikumu: par gadu	1 rbl. 75 ūap.
bef Peelikuma: par gadu	1 " — "
ar Peelikumi: par ½ gadu	— " 90 "
bef Peelikuma: par ½ gadu	— " 55 "

Mahias Meeffis.

30. qada-qabiums. — Mahias Weesis isnahki weenreif pa nedeli

No. 31.

Sestdeen, 3. augustâ

1885.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastelleit un fladinajumus nodot Rigā, vee Petera bauņīgas. Ves tam „Mahjas Weesi“ war vēl pastelleit bei daudz peenemīhanas veelāhām Peterburgās un Jelgavās Ahr-Rigā un Sārlauaugavā, wehl zitās pilfeitaš, lā: Zehsis: Grahvel un Peterson l. bodē; Walmeera: E. G. Trei l. bodē; Walkā: M. Rudolff un Paulin l. bodē; Rūsenē: J. Alsfne l. graham.-bodē; Līmbaschās: D. Uhde l. bodē; Jelgavā: H. Alunāns un Vesthorn l. graham.-bodē; Baunkā: J. Beckmann l. graham.-bodē; Kuldīgā: Vesthorn l. graham.-bodē; Ventspili: M. Nies l. graham.-bodē; Īeepajā: A. Schwabe l. graham.-bodē; Tukumā: Baumann l. graham.-bodē; Talsās: H. Löw l. graham.-bodē un bibliotelā un Wolontschewski l. grahamatu-bodē; Rundāvā: Jaegermann lga weesnīžā; Sabile: Ginter lga weesnīžā. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstelleit per fāvrem jen. drāusēs māhzīlājēm, kurus mīhli luhdī, tādās apstelleīhanas latpni peenem.

Angu buhwe Kursemes juhrmolâ.

Kurzemes juhymalā no Rīgas lihds Kolkas ragam
jeb taisnaki apšūmejot no Pleineem lihds Dun-

agai) pehdejds 11 gadds, no 1874. lihds 1884., buhweti pa wifam 87 kugi, 13,656 register-tonu leeli. *Wiapnis Dundagaš*, fā leekahs, buhweti tikai Pope 4 kugi, kopā ap 200 tonu leeli, un ap *Feliksbergu* 6, no 512 register-tonahm. *Leepojā* pehdejds 10 gadds un *Wentspili* pehdejds gadds kugi buhwe pa wifam apstahjuſehs, tadeht a ta iſnahk pa dahrgu; tā pat ari *Rigā*, *Wiesemē*. — Tad nu redsam, ka gandrihs wifa kurjemes kugu buhwe nahk us to ihſu juhrmalu gar *Rīgas* juhras lihkumu, kas ir 60 lihds 110 verſtes no *Rīgas* atstatu. Schini ihſā juhrmalā deesgan meschu; bet kolus no ſchejeenes ifwest us ſweſchahm ſemehm war tikai zaur *Rīgu* waj *Wentspili*, un tadeht ſchē paſchā juhrmalā kolik lehtaki ne fā zitur. Dahds juhrmalas gabals it fā no *Deewa radīts*, ihpaſchi preeſch kugubwes. Ka vateči tā ir, to es dabuju 1883.

gada redset ari Norwegijā. Tur pret Sweedru
obeschahim eetel juhrā leela upe Glommen, kas
juahl iš milsu leeleem weetigeem mescheem. Pa
cho straujo upi nu jaw dauds gadu desmitus
pludina us leju simtu tublstoſcheem balku; balki
juhras tuwumā gandrihs wiſi top fasahgeti dehlds
an dehlischds; ahřsemes par fmalki sagatawoitem
teras lokeem dahun dauds dahrgaku makfu ne
la par prasteem halkeem. Te nu, pee Glommen
upes, t. i. no Kristianijas pilſehtas pret rihtem,
ne top un nelad narw kapis neweens prahws
juhras lugis buhwets, fā man, pats par ſcho
leetu brihnodamees, ifftahſtija flauenais Norwegu
ſtatiftikis Rīger fungs. Wiſi 8000 Norwegijas
lugi ir buhweti tai ne garā juhrmalā pret deen-
vid-walareem no Kristianijas, lihds Kap Lindesnēs
(Norwegijas wakara puſe ir kaila klints, gandrihs
bes mescheem). Tai juhrmalā, kur Norwegijas
lugi top buhweti, atrodahs deesgan weetigu meschu,
bet tur titai mosas upites eefſrej juhrā un leelu
foku andeli ar ahřsemehm tur newar eetaſit (it
fā augſchā minetā Kurſemes juhrmalā). Glommen
upes iſtelā tad nu loti, un laikam ari deenas
alga strahdneekam, iſnaht dahrgali, ne fā mine-
tās luabuhwes weetās; foku andele un apſtrah-

Wleffowas skolas.

Widsemes kaimineete, Pleskawas gubernia, sem
jaw eeweetojuſi ſawās robeschās dauds Latweefchus.
Ihypſchi tee, kuri uſ diſhwī apmetiſchees preetſch
lahdeem gadeem un ſpeyjuſchi eekultees mania,
it ſparigi zenschahs ſkolot ſawus maſinos un
mehgina eedabut tos gubernas-pilſehtas ſkolās.
Lai nu dascheem tehweem tik pat no Pleskawas,
ka no Latwijas robeschahm nebuhtu jamalbahs
gan ari ar weltigahm brauſchanahm, ka tas jaw
notizis ar dascheem pehdigōs gadds, tad iſhumā
mehginaſchu paſneegt ſinas,zik behrneem jafin,
lai waretu eetilt ſkolās Pleskawā, un kas jaee-

wehro wezakeem, lai zelā nerastos schlehrſtii.
Kā jaw ſaprotaimis, wifas mahzibas un ſina-
ſchanas ſchinis ſkolās paſneids ſtreewu walodā.
Pleſkawā atronahs: Štadettu korpus, gubernas
gimnaſija, realſkola ſem muhſu Semes-Teh vā
Brahia, Wina Augſtibas Sergeja apſardſibas,
garidſneelu ſeminarija, ſkolotaju ſeminarija, mehr-
neelu ſkola, pilſehtas ſkolas, ſeeveeſchu gimnaſija,
ſkola prieſtſch garidſneelu meitahm u. t. j. pr.
No wiſa ta zeenigais laſitajſ war nogiſt, ka
Pleſkawā behrnia un jaunekta prahti leelā mehrā-
teel koſti, autſinati un baitoti un ka to, laſ-
zenſchahs pehz mahzibahm un gaifmas, naw maſſ
puhlitis. Beſ ſchahm augſchā minetahm ſkolahm
lai peemīnam ſche ari Sw. Jekaba baſnīgas meitenu
ſtolu ar Wahzu mahzibas walodu un Sw. Je-
kaba ſwehtdeenaſ ſkolu tāpat ar Wahzu mahzibas
walodu. Pehdejo apmelle pat daschi Latweeſchu
behrni, het neprasdami laſit ne pat ſawā walodā,
wini tur nobaſchijahs un welti nokawe laiku.
Baſchoda hoſnīgas hoſnīkatās atronahs tos ſpree-

daschana ap Glommen upi dod desmit tuhlfstosch
strahdneekam pilnigu un labu usturu. Ta mehs
Norwegijā waram atraß speegeli preefsch mums,
ja tas buhtu wajadfigs: eewehrot muhsu ihstas,
dabigas kugbuhwes weetas.

Bet nu runasim taflak par kursemi. Enguru juhralat ir no 1874—1884 buhweti: Apsz-zeemā 2 fugi, kopā 156 register-tonu leeli; Pleen-zeemā 5 fugi, no 520 tonahm; Reesterzeemā 8, kopā 1254 reg. tonahm. Als Engureem nahk Mehrsragazeems ar 7 fugeem un 1048 reg. tonahm; Upesgrihwaszeems ar 10 fugeem no 1392 reg. tonahm. Wehl taflak nahk, 100 werstu atstatu no Nigas, tagadejais kugbuhwes zentrs: Mogale, Wandse, Lub-Esere. Mogale buhweti 14 fugi, kopā 2756 reg. tonas; Wandse 12 fugi no 2260 tonahm; Lub-Esere 15 fugi 2112 reg. tonu leeli. Tad nu schint tikai pahra juhdsu gara Nogalu-Wandses-Lub-Eseres juhralat ir buhweti 41 fugi no 7128 tonahm. — Dundagas juhrala ir 9 juhdses gara: tur ir buhweti tikai 11 fugi no 1724 reg. tonahm.

Wijâ schinî muhsu dabigâ lugbuhwes juhrmalânaudas kapitalu atrodahs loti mas; bet tatschungschâ minetu 87 lugu tagadeja wehrtiba ir no weetigeem lugu ihpaschneekeem un lugneekeem tafsetauf 400,000 rubleem.

No leelakeem kugeem ir buhweti: Nogale no 300, 262, 252, 244, 230, 224 tonahm, un masaki; Wandse no 320, 262, 254, 244, 224, 220 tonahm un masaki; Lub-Gjere no 300, 240, 220 t., un masaki; Dundagâ no 300, 370, 260, 258 un masaki; Upesgrihwâ no 270, 228 un masaki; Mehrsragzeemâ no 230 un 225 t., Kesterzeemâ no 280, 232 un 220 tonahm. Wist ziti lugi ir masaki kâ 200 t., lai gan dala no teem wehl ir deesgan prahwi lugi, kas auf sekmi teek leetoti tahlâs braukschanâs.

linu sadabutas sinas ir loti swarigas wiseem, kas grib dsilaki sapraast muhsu lugubuhwes stah-wolli un to zeetu pamatu, us kura muhsu lug-neeziha stutejabs, ta ka prahligi ahrsemneeki sah-wairak un wairak atsiht Latweeschus par noopeet-neem juhrneekem, kam naw jabihstahs tagadeja stiprd konkurrenze.

Preefsch 30—50 gadeem Leepaja un pa dala
Riga bij tahs wiswairak ifflawetahs kugu buhw-
weetas wiſā muhsu Baltijas juhralā — tadehl
ka Latweeschi toreis wehl neprata leelus kugus
buhwet. Wahzeeschi, kā jaw sweschneeki muhsu
tehwijā, ne-eespehja atraft tahdu no pilsehtahm
tahlu juhralu kā ap Nogali, un Widsemē ap
Ainascheem un zitur. Latweescheem ir tas gods,
ka tee prata, it kā Norwegi, usmeklet tahs de-
rigalās kuguhwes weetas, pilsehtneeku wezlaiku
gudribu un aisspreedumus nelausidami. Muisch-
neeki un Wahzu arendatori teem gan schur tur
palihdseja, bet tikai naudas leetā; paschā kug-
uhwē un pee kugu eelaishanas juhrā tee Lat-
weescheem nelaahdu mahzibū nespēhja dot. Tee
us mīmu luhgšanu no Leepina funga ūadabuti
ſkaitli rahda, kā ſenak tikai reti lahdz uſdrih-
ſtejabs (waj ari naudas truhkuma deht reti lahdz
eespēhja) leelatus kugus buhwet un eelaift juhrā.
Daschi bijahs, kā eelaishana nahls pa gruhtu,
un notiks nelaimes. Nelaimes nu gan ir ari
notikuschas, bet tikai reti ween, un wiswairak
tadehl, kā eelaideji pa dauds taupija un mehds
taupit naudu pee kugu eelaishanas, neistehredami
wairak kā tikai 2—300 rublus. Pehz mana
prahta eelaidejeem deretu istehret ne 2—300, bet
ne masak kā 500—1000 rublus (ſinams tik pat
apdomigi un gudri, kā lihds ſchim, bet plaschakā
mehrā) par kugu eelaishanas darbeem ween. Ja
to darihs, tad ūidihs wiſas ūekas bailes par
draudejoſchahim nelaimehm. Ta ar wezo vewas
„kamelu“ ſitemu waretu kugi, kād tas jaw 3—4
pehdaſ dsili eelaids uhdeni, pajelt un eewest
dsilumā, un tur kamelus atſwabinat, uhdeni at-
kal eelaidsami kamelos (t. i. ſeklās, platās laſtu
laiwās, kuras pehzak waretu uſwilkt juhralā,
kad no tahni uhdens alkal tapis ifpumpets).
Kameli weenreis uſbuhweti, waretu deret preefsch
dauds kugeem, un tahdā wihsē wehl nopolnit
naudu. Tik jaw jadomā, kā neder taupit 500
lihds 1000 rublus pee kuga eelaishanas tahdā
weetā, kur kuga buhwē war ifnahkt par 10 tuh-
ſtoschu rubleem ūehtaki, ne kā pilſehtas tuwumā,
t. i. ifmaſfat 20,000 un ne 30,000 rublus.
Darbā pastahw $\frac{2}{3}$ waj pat $\frac{3}{4}$ no wiſas kuga
wehrtibas: kur nu darbs ir ūehtaks, ne kā muhsu
juhralās ūeema un paņasards? Ne kur!

U'srahdi'sim nu, k'w'ds q'ab'ds tapa bushwei
augschâ minetee leelakee fugi.

1874.	gadâ	Nesterzeemâ	280	tonu	Ieels
		Nogalê	252	"	"
1875.	"	Lub-Eserê	220	"	"
1876.	"	Nogalê	244	"	"
		Wandsê	254	"	"
1877.	"	Nesterzeemâ	220	"	"
		Nogalê	224	"	"
		Wandsê	224	"	"
		Wandsê	220	"	"
		Dundagâ	258	"	"
1878.	"	Upesgrihwâ	228	"	"
		Wandsê	262	"	"
1879.	"	Nogale	230	"	"
1880.	"	Nogalê	262	"	"
1881.	"	Dundagâ	260	"	"
		Dundagâ	270	"	"
1882.	"	Upesgrihwâ	270	"	"
1883.	"	Nesterzeemâ	232	"	"
		Mehršragôs	230	"	"
		Nogalê	230	"	"
1884.	"	Mehršragôs	225	"	"
		Nogalê	300	"	"
		Wandsê	320	"	"
		Lub-Eserê	300	"	"
		Lub-Eserê	240	"	"
		Dundagâ	300	"	"

No teem 9 kugeem, kas 1883. ün 1884. g. buhweti, ismaksaja, pehz pašchu reduru un zitu rehtinumeeem:

I.	332	t. lug.,	10,257	r. jeb	44	r. reg.-t.;
II.	230	"	9,000	"	39 $\frac{1}{5}$	"
III.	230	"	10,000	"	43 $\frac{3}{5}$	"
IV.	225	"	8,000	"	35 $\frac{1}{2}$	"
V.	300	"	15,000	"	50	"
VI.	320	"	16,000	"	50	"
VII.	300	"	15,000	"	50	"
VIII.	240	"	12,000	"	50	"
IX.	300	"	16,000	"	53 $\frac{1}{3}$	"

Lai peeteek schoreis ar scheem flaitkeem, las
deesgan skaidri parahda, là Latweeschi paschi ir
isgudrojuschi lihdsekkus, pat per tik fliftahm frak-
tehm, là tagad mehds buht, wehl ißtikt un naudu
pelnit. G. Waldemar.

G. Waldegrave

lä: apgehrbu, ehſchanu, grahmataſ, ſkolofſchanu u. t. j. pr.; finamſ, uſuemts teek tik finamſ ſlaitſ, un ja tas pilns, tad jagaida, kamehr weeta wakiga. Pagahjuſcho gadu eſot bijuſchi ap 90 panfionaru un ap 150, kuri ahrpus gimnaſijas dſihwojuſchi, waj nu pee wezaſeem waj pee ſweſcheem maiſe.

ufturs, grahmataſ u. t. j. pr.; un ja ari to wiſu wehl ſpehtu, tas wiſgruhtakais un baiſigakais paleek, atraſt pee lehtas aplopfchanas un ehdi naſchanas kreetnus zilwekuſ, kuri iſpilda pee behr neem ſweschumiā un tahtumiā wezako weetu, kaut ari tikai pa dalai, jo katra ſinā iſpildit wezako weetu, neweenam nebuhtu eespehjams. Un tee-

Mahkotshā Augusta mehnēsi domajot atlaht palig
klases, tadeht ka dauds peeteizahs. Sinas u
programmas par skolu mahzibū dabujamas zau
skolu fanzelejahn, waj ari, ja tahtumā dīshw
zaur ralstu skolas preefschneeleem, kuri arwee
mehds buht til laipni un ijpilda pebz eespehja
wezalo wehleschanahs, waj nu programmas pe
juhtidami waj padomus dodamī. Gimnasijs Lat
weescheem mehds buht jaw wairak pasibstama, ja
daschi Latweeschu dehli jaw senali beiguschi gu
bernas gimnasijs kuršu Pleskawā un atronah
tagad amatōs waj ari wehl augstiskolās. Tadeh
lai peeteek tas, ko sche ihsumā esmu pasneedsi
par gimnasijs Pleskawā. Weenu leetu til newar
atlaht nepeeminejis. Pat pehrni notika, ka dasch
wezali aīs nesinaschanas waj nepareisias stahsti
schanas bija atweduschi fawus dehlius no tahleene
ar to nodomu un tanī pahrleeginaschanā, ka dehlu
warot nodot skola, kur winus usnemshot un pa
welti issfholoshot. Leesa gan, ka kadettu korpu
usnem un usaudsina us krona rehkinuma, bet, ja
jaw augshā mineju, til ihpaschas schlikas behr
nus; tapat garidsneelu seminars ir skola preefs
hasnuzlungu behrneem un hasnizgas kalpotajeem.
Tadeht wehstu ari til par tahm skolahm, kura
wairak pee-ejamas un safneedsamas Latweeschem
bet sinams, famalsajot skolas naudu, kura nemehd
buht wisai leela. Tas gruhtalaits paleel behr

usturs, grahmataš u. t. j. pr.; un ja ari to wiſu
wehl ſpehtu, tas wiſgruhtakais un bailigakais
paleet, atraſt pee lehtas aplopfchanas un ehdi-
naschanas kreetnis zilwefus, kuri ipilba pee behr-
neem ſwefchumā un tahlumā wezako weetu, kaut
ari tikai pa dalai, jo katrā finā ipildit wezako
weetu, neweenam nebuhtu eespehjams. Un tee-
ſcham jaſaka, kā pats to eſmu redſejis, daschu
behrni tahlumā no ſawejeem wada un farga pats
labais engelis.

Sergeja real-skola. Schahs skolas uſ-
dewums ir, dot ſaweeim mahzelleem wiſpahrigu
iſglihtibu un reiſe tos eepaſihſtinat ar tahn fina-
ſchanahm, kreas nepeezeeschamas praktiſka diſhwē.
Schai ſkolai paſfiona naw. Pirmās Iſchetras
klases no apakſchas ſlaitot (Baltijas gubernās
ſauz augſtačas klases par pirmejahm, tapat kā
Wahzsemē), pilnigi ſalriht ar gimnaſijas apak-
ſchejahm klaſehm, kadehſ ari mahzelli iſ peezahm
gimnaſijas apakſchejahm klaſehm war eetilt real-
ſkola bes elſameneem. Real-skolas dauds lihdsi-
najahs gimnaſijahm; leelakā ſtarpiba ir ta, ka
mezo malodu wretā, kā Latinu un Greeku.

Real-skolās augschejās klases, kā 5. un 6.,
dalahs diwās dalās, tas ir, viņi skolneiki mā-
zīhs kopā lihds zeturtais klasei un no tureenes
weena dala eet tahtaku 5. un 6. pamata klases
un otra dala 5. un 6. kommerz-klases, kura
māzīja andeles finashanas. Vee real-skolas
Bleksawā atronahs ari wehl septitā papildina-
shanas klase, kura sagatavo jaunelki, kas real-
skolas sesības klases beidīs, uz augstakāhm spe-
zial-skolām, kā tehnoloģijas institutu Petrapili,
uz politehniku Rīgā un t. j. pr.

